

SAMMANFATTNING

Under resa från Tyskland till Södertälje grundstötte biltransportfartyget MAKASSAR HIGHWAY utanför Västervik på morgonen den 23 juli 2018 varvid skador i bl.a. fartygets bunkertankar uppstod. Vid grundstötningen var överstyrman, som hade vakten, ensam på bryggan. Grundstötningen föregicks av att fartyget hade gjort avvikelser från den planerade rutten utan att färdplanen uppdaterats. Överstyrman hade föregående kväll druckit alkohol.

Efter grundstötningen påbörjade Kustbevakningen och senare räddningstjänsten i Västervik en 13 dagar lång miljöräddningsinsats. Initialt var det endast en mindre mängd olja som läckte ut men ett större utsläpp med oljepåslag på land kom att ske senare. Saneringsarbetet längs drabbade stränder pågick i flera veckor efter att räddningstjänsten avslutats.

Bärgning började planeras tidigt men bärgningsplanen kunde inte godkännas av Transportstyrelsen förrän på sjätte dygnet efter grundkänningen på grund av brister i beräkningarna. För att förebygga att fartyget skulle vrida sig i vinden eller komma av grundet ställde Transportstyrelsen krav på att bogserbåt skulle kopplas. När en sådan väl kom på plats utfördes dock inte detta, och inte heller Kustbevakningen kopplade något fartyg till MAKASSAR HIGHWAY. Innan en kontrollerad flottdragning genomfördes drev fartyget okontrollerat av grundet, varvid olja, som dittills i huvudsak hållits inom länsor, läckte ut. MAKASSAR HIGHWAY bogserades sedan till Oskarshamn. Totalt läckte, enligt rederiet, 50 ton olja ut, varav drygt 28 ton olja eller oljebesmittat material har tagits upp.

Orsaken till händelsen var överstyrmans nedsatta förmåga att säkert föra fartyget samt otillräcklig bemanning på bryggan. Bakomliggande orsaker var bristande tillämpning och uppföljning av fartygets säkerhetsstyrningssystem.

Säkerhetsrekommendationer

Efter händelsen har åtgärder vidtagits av berörda myndigheter, Västerviks kommun och rederiet. Bland dessa kan nämnas att rederiet reviderat sin SMS, infört rutiner avseende regelbundna befälsmöten samt ändrat rutiner för uppmönstring av befäl. Utöver detta har haverikommissionen utfärdat följande rekommendationer.

Transportstyrelsen rekommenderas att:

- tillsammans med Kustbevakningen och Sjöfartsverket, utveckla sam-verkan med andra berörda aktörer i syfte att skapa en ökad förståelse för de utmaningar och hänsynstaganden som måste ske i samband med en olycka med efterföljande räddningsinsats och bärgning.

(RS 2019:04 R1)

Kustbevakningen rekommenderas att:

- se över, och vid behov förbättra, sin förmåga och utrustning för att länsa in och förankra inlänsning av oljeutsläpp på öppet hav.

(RS 2019:04 R2)

Rederiet Stargate Shipmanagement GmbH rekommenderas att:

- tillse att SGS implementeras i den ordinarie driften i rederiets fartyg samt skapar robusta metoder för att upptäcka avvikelser.

(RS 2019:04 R3)